

Центар за нематеријално културно наслеђе Србије
при Етнографском музеју у Београду
Студентски трг 13, 11 000 Београд

СМЕРНИЦЕ ЗА УПИС У НАЦИОНАЛНИ РЕГИСТАР НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

У складу са Законом о културном наслеђу и Конвенцијом о очувању нематеријалног културног наслеђа нематеријално културно наслеђе означава праксе, приказе, изразе, знања, вештине, као и инструменте, предмете, артефакте и културне просторе који су с њима повезани, које заједнице, групе и, у појединим случајевима, појединци, препознају као део свог културног наслеђа. Оно се преноси с генерације на генерацију, заједнице и групе га изнова стварају у зависности од окружења, њихове интеракције са природом и историје, пружајући им осећај идентитета и континуитета. На тај начин нематеријално културно наслеђе промовише поштовање културне разноликости и људске креативности.

Нематеријално културно наслеђе, испољава се у следећим областима:

- 1) усменим традицијама и изразима, укључујући и језик као носиоца нематеријалног културног наслеђа;
- 2) извођачким уметностима;
- 3) друштвеним обичајима, ритуалима и свечаним догађајима;
- 4) знањима и обичајима који се тичу природе и свемира;
- 5) традиционалним занатима и вештинама.

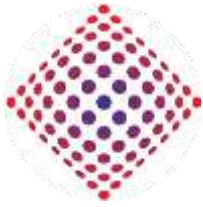
Мере очувања нематеријалног културног наслеђа обухватају идентификацију, документацију, евидентирање, истраживање, очување, заштиту, промоцију, вредновање, преношење, посебно кроз формално и неформално образовање, као и ревитализацију (која обавезно укључује носиоце, а заснована је на још увек живој пракси или живом сећању) различитих аспеката таквог наслеђа, као и друге активности у складу са законом.

Нематеријално културно наслеђе се, након поступка идентификације које је остварена у сарадњи са носиоцима и локалном заједницом и припреме номинацијског досијеа који испуњава утврђене критеријуме и услове за упис, уписује у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа који се води у Центру за нематеријално културно наслеђе Србије.

Предлог за упис у Национални регистар

Предлог за упис у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа могу да поднесу локална заједница, институција или организација који доприносе очувању елемента нематеријалног културног наслеђа, уз одговарајућу документацију којом се потврђује испуњеност критеријума и услова за упис.

Предлог садржи Образац за идентификовање елемената нематеријалног културног наслеђа, сагласности носилаца за регистровање нематеријалног културног наслеђа,

Центар за нематеријално културно наслеђе Србије
при Етнографском музеју у Београду
Студентски трг 13, 11 000 Београд

аудио-визуелну и фото документацију о нематеријалном културном наслеђу, а може да садржи и пратећу документацију, укључујући и стручно мишљење одговарајуће институције или појединца.

Припремљен предлог – досије предлагачи достављају регионалним координаторима надлежним за дату територију који врше основну евиденцију предлога и прослеђују их Центру за нематеријално културно наслеђе при Етнографском музеју у Београду.

Критеријуми и услови за упис у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа

За упис елемента нематеријалног културног наслеђа у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа неопходно је да буду испуњени слећи критеријуми, дефинисани у складу са Унесковом Конвенцијом и Законом о културном наслеђу Републике Србије:

- да елемент представља нематеријално културно наслеђе у складу са чланом 24. Закона о културном наслеђу, односно чланом 2. Конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа и да припада најмање једном од пет домена нематеријалног културног наслеђа;
- да је елемент идентификован у сарадњи са носиоцима и заједницом на коју се односи и да је препознат као заједничко наслеђе, значајно за заједницу, локалну средину или регион;
- да постоји континуитет праксе која се преноси с генерације на генерацију у оквиру заједнице, као и да се непрестано и изнова ствара у датом окружењу;
- да је елемент у складу са важећим међународним правним инструментима из области људских права, са потребом узајамног поштовања заједница, група и појединаца, као и одрживог развоја;
- да доприноси разноврсности нематеријалног културног наслеђа Републике Србије, сведочећи о културној разноликости и људској креативности;
- да доприноси подизању нивоа свести о значају и потреби очувања нематеријалног културног наслеђа на локалном, националном или међународном нивоу.

Поред наведених критеријума, за упис је неопходно да предлог испуњава и следеће услове:

- да је припремљен у складу са формално-техничким захтевима за израду досијеа и да садржи све утврђене податке неопходне за идентификовање елемента;
- да су јасно дефинисане конкретне мере очувања у циљу обезбеђивања наставка праксе у заједници, њеног практиковања и преношења у примарној средини;
- да садржи документацију која сведочи о елементу у облику и на начин на који га практикују групе, заједнице или појединци који су његови носиоци;
- да је достављена документација која потврђује сагласност носилаца за регистровање елемента, као и спремност предлагача да делују у циљу очувања елемента и спровођења планираних мера очувања.

Београд, април 2024.